

Nr 197.

Av herr **Johansson** i Bro, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående fördelningen av anslagen för främjande av landsbygdens elektrifiering.

Riksdagen har för åren 1918—1922 för främjande, i vad på länsstyrelserna ankomme, av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering anvisat för vardera av nämnda år ett förslagsanslag av högst 100,000 kronor.

För tiden intill den 1 juli 1924 har Kungl. Maj:t av innevarande års riksdag begärt ett anslag för samma ändamål av högst 65,000 kronor.

Genom nådiga brev har Kungl. Maj:t årligen under senast förflutna år anbefallt kungl. elektrifieringskommittén av den 13 juli 1917 att inkomma med förslag till fördelning av de sålunda beviljade beloppen.

Då numera nämnda kommitté enligt Kungl. Maj:ts beslut upphör i och med instundande maj månads utgång, synes det önskligt, att sådana åtgärder vidtagas, att de till betydligt reducerat belopp föreslagna medlen fördelas så, att därmed åsyftade understöd för landsbygdens elektrifiering komma att fylla de mest trängande behoven under betryggande garanti för medlens ändamålsenliga användning.

De av Kungl. Maj:t beviljade understöden ha i de flesta fall av vederbörande länsstyrelse överlämnats till de institutioner, som inom de särskilda länen inrättades för att arbeta för elektrifieringens främjande. Dessa institutioner, vilka oftast erhållit formen av kooperativa föreningar, s. k. »länsföreningar», hava bedrivit en verksamhet av från fall till fall tämligen skiftande karaktär. Avsikten med de av staten lämnade bidragen har givetvis varit, att med dem sådana undersökningar och utredningar skulle utföras, som kunde bidra till planmässighet och enhetlighet vid utbyggandet av kraftstationer och distributionsledningar inom de olika länen. Dylika arbeten ha också mångenstädes blivit verkställda av länsföreningarna, vilka även i andra avseenden, t. ex. såsom konsulterande och rådgivande, verkat för elektrifieringens befrämjande.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 4 saml. 68 häft. (Nr 197—199.)

I allmänhet har emellertid denna »ideella» verksamhet icke kunnat upprätthållas uteslutande med de statliga bidragen, utan ha vederbörande länsorgan dels erhållit understöd från landsting eller hushållningssällskapen, dels eftersträvat en ökning av de årliga inkomsterna genom affärsverksamhet.

Med det begränsade statsanslag, som nu föreslagits riksdagen, torde det kunna ifrågasättas, om det verkligen är möjligt för ifrågavarande länsföreningar att fortsätta sin verksamhet, om ej länens egna organ visa intresse för landsbygdselektrifieringen genom anslag från landsting eller hushållningssällskap. Det torde därför vid statsanslagets fördelning vara nödvändigt förutsätta, att anslag från länens egna institutioner beviljas exempelvis i viss proportion till det statliga bidraget.

En allmän bestämmelse i nu antydd riktning skulle måhända, om den omedelbart tillämpades, komma att verka hämmande på den nu bedrivna verksamheten, varför försiktigheten torde kräva, att den ställdes i utsikt för ett kommande år.

Att en sådan affärsverksamhet vid länsföreningarna, som ovan omnämnts, icke är till gagn för planmässigheten och det opartiska bedömandet av de tekniska frågor, som underställas de konsulterande organen, synes uppenbart, och bör densamma därför snarast upphöra, då ett understödjande med statsmedel av sådan verksamhet icke synes vara lämplig.

Det är uppenbart, att en fördelning av ifrågavarande anslag, så att därigenom landsbygdselektrifieringens utveckling i möjligast högsta grad befrämjas, förutsätter ingående kännedom om de lokala behoven hos den statsinstitution, som hos Kungl. Maj:t föreslår anslagens fördelning eller erhåller i uppdrag att fördela medlen i fråga. Det torde dessutom vara synnerligen önskligt, om samma statsinstitution sattes i tillfälle att dels kontrollera medlens användning, dels även utgöra en sammanhållande länk mellan de olika länsföreningarna för befrämjande av dessas gemensamma intressen.

Den statsinstitution, som, icke minst genom sina lokala organ, torde besitta största kännedom om ifrågavarande ortsförhållanden, är uppenbarligen kommerskollegium, som dessutom, gemensamt med lantbruksstyrelsen, äger att fördela lån från kraftledningslånefonden för i stort sett samma ändamål som det ifrågavarande.

Enligt vad undertecknad inhämtat, skulle för ändamålet erforderliga utredningar och kontrollerande arbete ej nämnvärt öka kommerskollegii arbete på ifrågavarande område, varför ökade kostnader för staten ej behöva ifrågakomma.

På grund av vad ovan anförts får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådana åtgärder, att för framtiden fördelningen av anslag för främjande av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering sker genom kommerskollegium, enligt de grunder som i förestående motivering angivits efter av Kungl. Maj:t utfärdade närmare bestämmelser.

Stockholm den 31 januari 1923.

A. J. Johansson,
Bro.
